

KDOV-blad

Winter 2006

KDOV (opgericht 21 april 1917)
KDOV-blad verschijnt 4 x per jaar

Voorzitter:

Mr. Drs. Paul Houdijk, Rademakersgilde 115, 3994 BR Houten
e-mail: paul.houdijk@hetnet.nl - tel. 030-6380358

Secretaris:

Gemma Coebergh, Donkere Begijnhof 5, 2011 HG Haarlem
e-mail: Secrkdov@cs.com - tel. 023-5516877

Penningmeester:

Ir. Ben Hillen, Jachtwerf 12, 2725 DP Zoetermeer
e-mail: b.a.g.hillen@planet.nl - tel. 079-3418575

Geestelijk adviseur:

Drs. Maurice Pirenne, Eikenlaan 1, 5248 BD Rosmalen
e-mail: mapi@hetnet.nl - tel. 073-5213498

Leden:

Ruud Huijbregts, Poolsterlaan 8, 5632 AN Eindhoven
e-mail: huijbregts@tref.nl - tel. 040-2903428 - fax. 040-2903429

Jean-Pierre Steijvers, Aldenhoven 28, 6093 HB Heythuysen
e-mail: organ.j.p.steijvers@hccnet.nl - tel. 0475-496456

Mark Heerink, Willemstraat 12, 8601 GH Sneek
e - mail m.heerink@planet.nl - tel. 0515 430 137

Ereleden:

Bernard Bartelink, Kees Bornewasser en Louis Toebosch

Hoofdredacteur KDOV-blad:

Drs. R.T.M. Hoogenboom, Streekweg 340, 1616 AS Hoogkarspel
e-mail: ra.hoogenboom@hetnet.nl - tel. 0228-562632

Eindredacteur KDOV-blad:

Ed van Aken, J.D. de Koklaan 43, 2552 DG Den Haag
e-mail: edvanaken@wanadoo.nl - tel. 070-4042828

Doel:

De vereniging heeft ten doel de bevordering van het liturgisch en artistiek stijpbegrip van de kerkmusici, werkzaam binnen de Nederlandse rooms-katholieke kerkprovincie en de behartiging van de geestelijke en materiële belangen van haar leden.

Voorwaarden voor het lidmaatschap:

Een bepaalde mate van vakbekwaamheid in muzikaal en liturgisch opzicht, tenminste op het niveau van de eisen voor het getuigschrift van de KDOV.

De contributie bedraagt € 35,- per jaar, 65 vóór 2004 € 16,-, 65 na 2004 € 25,- per jaar.

Postgiro: 10 31 344 t.n.v. KDOV, Zoetermeer

Opgaaf van leden en adreswijzigingen aan de secretaris.

Technische afwerking mededelingenblad: Krijn van Aken

Druk & verzending: Adrepak, Den Haag

ISSN-nummer 1388-2341

Inhoudsopgave

Redactioneel	1
Van het bestuur	2
Leden	3
Samen vieren, samen zingen (artikel)	3
Kleumen in de kerk hoeft niet meer (artikel)	5
Musiccopy stelt regeling voor (artikel)	7
Berichten	9
Orgelbouwnieuws	19
Recensies	22
Column	29
Humor in de Kerkmuziek	30

Redactioneel

"De website www.rentapriest.nl van Jan Schonewille uit Fochteloo is vier maanden na de ingebruikname erg succesvol", zomaar een bericht uit het Noordhollands Dagblad van 10 augustus 2006. Naast een doopsgezinde predikant en een paar voorgangers uit de PKN zijn er "twee vroegere rooms-katholieke priesters die om het verplichte celibaat hun ambt hebben neergelegd". De meeste verzoeken betreffen doop- en huwelijksplechtigheden. Onbewust moest ik denken aan Oosterhuis in relatie tot ons Koningshuis: Een (ex-)priester op afroep; de consumptiemaatschappij ten top?! Of gaat het in toenemende mate ook niet zo in onze eigen parochies? Avondwake met cd-muziek (ik maakte het zelf mee: "het koor is niet nodig, we draaien muziek van U2"), huwelijken met gast-koren of solisten, "ik neem m'n eigen organist wel mee", etc. Hoe zijn uw ervaringen; meldt het uw redactie (ra.hoogenboom@hetnet.nl).

Artikelen deze keer over samenwerkende parochiekoren, de verwarming in de kerk en het kopiëren van bladmuziek (heet hangijzer?!). Goed leesbaar; doe er uw voordeel mee! Ook een tipje van de sluier omtrent de Commissie Kerkmusicus en hoe het verder moet/gaat; wordt vervolgd!

Ook weer vele berichten uit de koor- en orgelwereld, recensies, humor en column. En uiteraard aandacht voor ons komende jubileum. Noteer 21 april 2007! Kortom, weer een goed gevuld blad.

Helaas heeft Rogér van Dijk, door persoonlijke omstandigheden, moeten afzien van zijn rubriek en bijdragen 'Orgelbouwnieuws'. We danken hem hartelijk voor de (helaas) korte tijd dat hij medewerking aan ons blad heeft verricht! Hij heeft ook afscheid genomen bij 'De Orgelkrant', want het R.K. orgelbouwnieuws stokt daar ook! Jammer. Wie neemt het over voor ons blad?

Ed van Aken (eindredacteur) en Ruud Hoogenboom (hoofdredacteur)

Van het Bestuur

In 2007 bestaat de KDOV negentig jaar. Het bestuur vindt dit een goede reden om een jubileumdag te organiseren, die zal plaatsvinden op zaterdag 21 april in 's-Hertogenbosch. De dag zal om 10.30 uur beginnen met een feestelijke eucharistieviering in de Sint Jan, gevolgd door de Algemene Ledenvergadering (die deze keer dus NIET in januari zal plaatsvinden) en een lunch. In de middag vindt een symposium plaats, waarna de dag wordt afgesloten met een liturgische viering. Noteert u de datum 21 april dus in uw agenda! U wordt over de nadere invulling van de dag uitgebreid geïnformeerd.

Naast dit feestelijke feit zijn er ook meer beladen onderwerpen aan de orde. De schok van de afwijzing door de Nederlandse Bisschoppenconferentie van de Beleidsnota Kerkmusicus en de nieuwe salarisregeling en de onvoorstelbare wijze waarop dendert nog na. Het is onbegrijpelijk dat het werk van de Commissie Kerkmusicus (CKM) niet is overgenomen, terwijl er goede regelingen waren ontworpen. De vraag vanuit de KDOV-leden of het geen tijd wordt om tot actie over te gaan is zeer begrijpelijk. Het bestuur is echter van mening dat actie, voorzover van toepassing, gevoerd moet worden op basis van een duidelijke argumentatie van de afwijzing. Deze argumentatie ontbreekt, maar een antwoord op de door ons en andere leden van de CKM gestelde indringende vragen aan de bisschop is door de bisschop toegezegd. Daartoe gaat de bisschop de gestelde vragen eerst in de vergadering van de Nationale Raad van Liturgie (NRL) in november behandelen. Inmiddels is door mgr Hurkmans de datum 22 november voorgesteld voor een bespreking met de CKM waarin het resultaat uit de vergadering van de NRL zal worden besproken. De vragen die gesteld zijn aan de bisschop zullen wij zo spoedig mogelijk, maar dan samen met de antwoorden van mgr Hurkmans, publiceren in het KDOV blad.

Verder kunnen we melden dat er verkennende gesprekken gaande zijn om een andere, nieuwe weg te vinden naar institutioneel overleg, een marktconforme honorering van bevoegde kerkmusici en een eind aan de niet langer acceptabele wildgroei in arbeidssituaties in de huidige kerkmuzikale praktijk.

Tarieven per 1 januari 2007 in Euro's

Indexering van 1,6 %

Bevoegdheid	Dir & org 2007	2006 (oude tarief)	Dir of org 2007	2006 (oude tarief)
Niveau I	€ 39,75	€ 39,10	€ 26,45	€ 26,05
Niveau II	€ 34,75	€ 34,20	€ 23,15	€ 22,80
Niveau III	€ 29,80	€ 29,35	€ 19,50	€ 19,20
Groep A	€ 24,85	€ 24,45	€ 16,55	€ 16,30
Groep B	€ 16,55	€ 16,30	€ 11,30	€ 11,10

Leden

Nieuwe leden

Anja Hendrixx, Brusselsestraat 87 A 02, 6211 PC Maastricht.

B.T.M. Vervaat, Nyenburgh 159, 1829 GD Alkmaar-Oudorp, 072-5155372,

btm.vervaat@chello.nl.

Verhuisd

Jeroen de Ridder naar Tuba 38, 2678 HB De Lier

M.J. van der Burgh naar De Hoge Wal 26, 5384 MK Heesch

Kees van Houten naar Stapelen 64, 5281 EJ Boxtel (was Stapelen 4, Boxtel)

Jaap Menten naar Marie-Josélaan 7, B-8370 Blankenberge, België, 0032 498/592040, jaap.menten@telente.be (was Maastricht).

C.J. van den Boom naar Thaliaplein 2-A, 4611 MK Bergen op Zoom

Opgezegd (per 1-1-07)

Jan Walraven, Omgang 10, 4724 EP Wouw (wegens pensionering)

Wijziging:

Het emailadres van ons bestuurslid is gewijzigd in: ruud.huijbregts@planet.nl.

Samen vieren, samen zingen!

Veel parochies in ons bisdom hebben meer dan één koor. Dat is iets om blij mee te zijn, want daardoor is er afwisseling mogelijk in het liturgische muziekrepertoire en is er in vrijwel iedere zondagsviering een koor beschikbaar. Kunnen koren uit één parochie of uit een regio samen zingen en wat zingen ze dan? .

Veel koren hebben zo hun eigen 'aanhang'. Er zijn parochianen die alleen naar de kerk gaan wanneer het 'Latijnse koor' zingt, anderen komen alleen voor het kinderkoor (meestal in een gezinsviering) en weer anderen 'zweren bij' het jongerenkoor. Wanneer in een kerk slechts één viering per weekend plaatsheeft en de betreffende parochie heeft de beschikking over vier koren die bij toerbeurt de zang verzorgen, betekent dit al gauw dat een deel van de parochianen slechts eenmaal per vier weken deelneemt aan de samenkomst van de plaatselijke geloofsgemeenschap. Enerzijds is het goed dat mensen iets te kiezen hebben (smaken verschillen nu eenmaal), maar het zou nog beter zijn wanneer mensen op grond van hun keuze voor Jezus Christus wekelijks op de dag van de Heer bij elkaar komen en dat de keuze van welk repertoire dan ook op de tweede plaats komt. Juist daarom is het goed wanneer zo nu en dan de grenzen doorbroken worden en koren met elkaar een viering muzikaal dragen. Dat kan de mensen bij elkaar brengen en het gevoel dat we - ondanks onze verschillen in leeftijd en muzikale smaak - tot één gemeenschap behoren versterken.

Wanneer zingen we samen?

Er zijn gelegenheden die zich bijzonder goed lenen voor het samen zingen van meer koren. Je kunt dan eerst denken aan bijzondere momenten in het liturgische jaar: de eerste zondag van de advent, Kerstmis, Palmzondag, Witte Donderdag, de Paaswake en Pinksteren. Maar vooral ook parochiële feesten kunnen een aanleiding zijn om meer koren samen te laten zingen: het patroonsfeest van de parochie, de verjaardag van de kerkwijding (met name in de lustrumjaren), een 'startzondag' aan het begin van het werkjaar, oudejaarsavond en de installatie, het jubileum of het afscheid van een pastor).

Niet altijd hoeven alle koren bij zulke gelegenheden samen te zingen: op Palmzondag zou bijvoorbeeld het kinderkoor samen met het gemengde koor kunnen zingen en op Pinksteren het jongerenkoor samen met het gemengde koor. Diverse combinaties zijn denkbaar. Maar juist bij bijzondere, niet ieder jaar terugkerende, feesten is het goed om met zoveel mogelijk koren samen te zingen!

Wat zingen we dan samen?

Laten we voorop stellen dat het beslist niet noodzakelijk is om in een viering met meer koren alles door allen te laten zingen. Het verschil in repertoire mag best gehoord worden. Er moet echter ook voorkomen worden dat ieder koor 'voldoende aan zijn trekken komt', want dat leidt vrijwel altijd tot veel te lange vieringen met een té sterke nadruk op de koorzang. Streef ernaar dat het openingslied en het slotlied in ieder geval gezamenlijk gezongen kunnen worden. Met het openingslied wordt immers de toon van de viering gezet en worden de aanwezigen tot een groep samengesmeed. Het is duidelijk dat een gezamenlijk slotlied ook veel sterker is dan een lied waarbij een groep buitengesloten wordt. En wanneer de geloofsbelijdenis en het Onze Vader gezongen worden moet dat uiteraard ook door alle aanwezigen meegedaan kunnen worden. Bij de andere liederen zou op zijn minst het refrein door allen samen gezongen kunnen worden. In een eucharistieviering zou zelfs het gehele ordinarium ('de vaste gezangen') door de koren gezamenlijk kunnen worden uitgevoerd. Albert Arens schreef ter gelegenheid van het 125-jarig bestaan van de NSGV in 2003 'Om ontmoeting', een compositie voor volk, cantor/kinderkoor, jongerenkoor en gemengd koor. In de partituur is zowel een piano- als een orgelbegeleiding afgedrukt, naar keuze te gebruiken. De mis is intussen in enkele kerken van ons bisdom al uitgevoerd en naar verluidt zijn de reacties van zowel koorleden als kerkgangers positief. Omdat er met het instuderen van de partijen nogal wat tijd gemoed gaat, is het uiteraard aan te raden om de mis binnen één seizoen meerdere keren uit te voeren. Dat maakt het ook voor de kerkgangers mogelijk om vertrouwd te raken met de muziek en er volop in mee te doen! (De partituur en de cd zijn verkrijgbaar bij Code Music, 0345-513994, www.code-music.nl)

Regiovorming

In ons bisdom behoort elke parochie inmiddels tot een regionaal

parochieverband. In de ene regio is men al heel ver met de onderlinge samenwerking, in de andere regio is er nog een lange weg te gaan voor men met elkaar op weg wil gaan. Ook voor koren liggen hier uitdagingen en kansen! Een zangbijeenkoms t voor alle koren uit de regio (of alleen voor de kinderkoren, de jongerenkoren of de gemengde koren) biedt de gelegenheid elkaars repertoire te leren kennen en contacten te leggen. Een jongerenkoor zou ook kunnen gaan zingen in de parochie waar (nog) geen jongerenkoor is en - wie weet - komen er wel leden uit die parochie bij en wellicht groeit het jongerenkoor dan uit tot een groot regionaal koor. En wanneer twee gemengde koren uit nabijgelegen parochies - die vanwege een steeds geringer wordend ledenaantal lang niet meer alles uit hun repertoire kunnen uitvoeren - de mogelijkheden zouden onderzoeken om samen te gaan dan zou dat hun mogelijkheden kunnen verruimen en zo ook het zangplezier van de leden kunnen verhogen.

Nieuwe tijden, nieuwe wegen, nieuwe kansen!

Aan de titel van het beleidsplan van het bisdom Haarlem 'Nieuwe tijden, nieuwe wegen' (2004) zou ik nog twee woorden willen toevoegen: 'nieuwe kansen'. Want we moeten er steeds meer van doordrongen raken dat de situatie van onze parochies en de kerkkoren anno 2006 niet alleen maar krimp betekent, maar ook en vooral nieuwe kansen en mogelijkheden om gemeenschap te ervaren in het samen zingen en vieren voor Gods aanschijn.

Bert Stolwijk (Stafmedewerker Kerkmuziek Bisdom Haarlem)

Kleumen in de kerk hoeft niet meer

Een internationaal onderzoek naar de beste manier om kerkgangers in de wintermaanden op temperatuur te houden, is na vier jaar studie afgerond. De conclusie is hoopgevend: niemand hoeft nog kou te lijden in de kerk. Bovendien kan veel worden bespaard op de energiekosten. Bijkomend voordeel: het levert minder schade op bij orgels!

Trouwen in de winter is geen pretje: omdat er te weinig bezoekers komen wordt de verwarming niet aangezet; te duur! Aldus Bas Spekreijse, directeur van Jowitherm Nederland, een bedrijf dat zich onder meer bezighoudt met het verwarmen van kerken. Volgens hem zijn de kerkbesturen van de meeste parochies in ons land erg behoudend als het gaat om verwarming. "Vrijwel alle kerken hebben hetelucht-verwarming die op gas wordt gestookt. Het is echter veel goedkoper de kerk electrisch te verwarmen. De stroomtarieven zijn in het weekeinde namelijk beduidend lager! Ook zijn er veel betere systemen dan de hetelucht-verwarming die nu nog in veel kerken wordt gebruikt".

Flink stoken

Inefficiënte verwarming levert niet alleen koude kerkgangers op, maar is ook heel nadelig voor het interieur van kerken. In de meeste kerken wordt een uur voor aanvang van de Mis flink gestookt. Als de kerkgangers naar huis gaan, verdwijnt met hen de warmte door de open deur. Door de grote temperatuurverschillen en de daarmee samenhangende wisselingen in de relatieve vochtigheid ontstaat er al gauw schade aan het interieur. Heiligenbeelden barsten, de verf van schilderijen laat los van de ondergrond, en ook het orgel krijgt een flinke klap! Door een andere manier van verwarmen kan dit soort problemen vrij eenvoudig worden voorkomen.

Er zijn allerlei systemen op de markt om kerken (en andere grote ruimtes) te verwarmen. Het gaat dan met name om lucht-, vloer- en stralingsverwarming. Met financiële steun van de EU startte in 2002 een onderzoek naar een nieuwe aanpak van de verwarming door een internationaal team, bestaande uit wetenschappers uit Italië, Polen, Finland, Frankrijk, België en Nederland. Dr. Ir. Dionne Limpens-Neilen, bouwfysicus van de Technische Universiteit Eindhoven, maakte deel uit van het onderzoeksteam. Eind september promoveerde ze op haar bevindingen. "Het komt erop neer dat in plaats van de kerk voortaan de bezoeker verwarmd zou moeten worden", licht Limpens toe. "Daartoe is door mijn Italiaanse collega's een systeem ontwikkeld met speciale folie die je kunt bevestigen aan de kerkbanken. Het systeem wordt zo aangebracht dat die niet de lucht of de banken verwarmt, maar de mensen zelf. Dat is veel effectiever en een stuk goedkoper".

Aangenaam

Het systeem werd getest in het kerkje van het Italiaanse dorp Rocca Pietore in de Dolomieten. Er werden verwarmingselementen aangebracht onder de zittingen van de kerkbanken, onder het knielbankje en in het vakje voor het misboekje. De proefpersonen bleken het aangenaam te vinden, terwijl de scheuren en barsten in beelden en muren niet groter werden.

De behaaglijke temperatuur werd gerealiseerd tegen een prijs die tachtig procent lager lag dan bij gebruikmaking van conventionele verwarmingsmethoden.

Dionne Limpens verwacht niet dat de Italiaanse resultaten zonder meer voor Nederland opgaan. "Ons klimaat is niet hetzelfde als in de Dolomieten. Onze winters zijn vochtiger. Daarom moet er meer gebeuren dan alleen maar de kerkgangers verwarmen, want schimmel is niet iets wat je wilt zien in een monumentaal interieur. In de Nederlandse verhoudingen moet je dus een combinatie hebben van volledige verwarming (voor het instandhouden van een basistemperatuur) en bankverwarming voor het individuele comfort. Met deze 'slimme' manier van verwarmen kan veel geld worden bespaard". Daarmee moet een kerkbestuur te overtuigen zijn, mede in het belang van onze orgels!

Voor meer info: www.jowitherm.nl/kerkverwarming.htm

(RH; n.a.v. Sjoerd Punter in: Katholiek Nieuwsblad, 29 sept.'06)

Musiccopy stelt regeling voor

Ons lid Ton Klos, bekend van zijn uitgeverij Moebiprint, zat een jaar lang als lid bij een commissie van Cedar rond "Samen spelen, samen delen". De discussie omtrent het kopiëren van muziek mag van hem wel weer eens aangezwengeld worden; ook bij de KDOV. Wellicht roept dit artikel een pittige discussie op. Reacties naar de redactie (zie colofon).

Nederland telt 11.000 zangkoren met een totaal van ongeveer 600.000 leden. De helft daarvan, dus ongeveer 300.000 zangers en zangeressen, zijn georganiseerd in één van de vele korenbonden die Nederland telt. 120 000 zangers(essen) daar van zijn lid van een kerkkoor

300.000 mensen of ongeveer 5000 tot 6000 koren, zijn dus verbonden aan koren die niet zijn aangesloten bij een of andere bond, soms ook wel "Wilde Koren" genoemd. Ze staan nergens als koor bij een bond of de Buma geregistreerd. Wat maakt dat uit?

Volgens de auteurswet van 1912 moet ieder uitvoerende mens of ensemble de maker en uitgever van een muziek- of ander werk, bij uitvoeringen betalen. De hoeveelheid van de betaling hangt in vele gevallen af van de duur van het werk. Die betalingen vinden plaats via de Buma. De Buma int de gelden en een groot deel daarvan gaat naar de oorspronkelijk maker tot 70 jaar na de dood van de componist/schrijver.

Hoe weet en verdeelt de Buma wat is uitgevoerd en betaald?

Op contractbasis betalen de bonden 2 tot 3 euro per koorlid per jaar aan de Buma. De verschillende bonden die contributie van de leden ontvangen bedragen gemiddeld € 6 per jaar.

Om dat te kunnen doen en te kunnen weten welke werken zijn uitgevoerd, verstuurt de Buma 1400 steekproeven naar verschillende koren in het land, met het verzoek wat is uitgevoerd en hoeveel keer. Op basis daarvan worden de auteurs/componisten betaald die in de steekproeven door de koren worden genoemd.

1400 steekproeven waarvan er 900 door de koren beantwoord worden op een totaal 6000 koren is naar mijn mening niet representatief en bovendien erg arbeidsintensief! Misschien daarover een ander keer. De overige niet-geregistreerde koren dragen dus niets bij en worden dus ook niet gepeild.

Kopiëren

Dat geldt ook voor het kopiëren van muziek dat op zéér grote schaal, ook bij onze kerkkoren plaatsvindt. Het gebod : "Gij zult niet stelen": geldt bij ons alleen buiten de kerk? Eerlijk is het natuurlijk niet dat we zo maar muziek kopiëren zonder enige vergoeding daar tegen over te stellen. Ook bij onze kleine uitgeverij wordt soms één blaadje muziek besteld!! Ik vraag dan altijd: "Bestaat uw koor uit één lid"? Je voelt hem? "Nee, maar dan kopieer ik dat blad!"

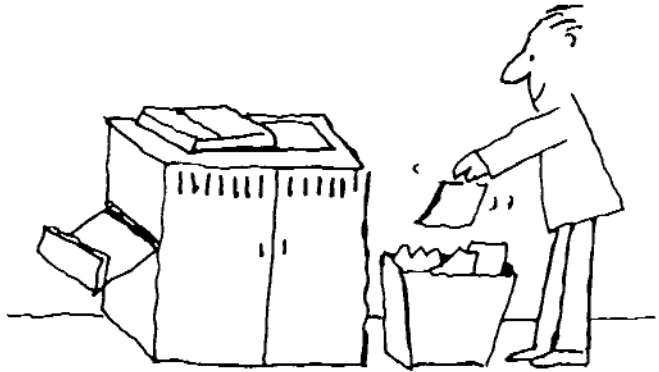
We weten allemaal dat het op grote schaal gebeurt en daarom stelt

Music©copy. een regeling voor. Musiccopy is een stichting die zich bezig houdt met het verschijnsel "KOPIËREN".

Het blijft de bedoeling dat onze koren voor ieder lid van het koor een origineel van het oorspronkelijke

werk koopt. Het kan voor komen dat door aanwas van nieuwe leden behoefte is aan een of meer kopieën, die tijdelijk gebruikt mogen worden tot dat men een origineel kan aanschaffen.

Inlichtingen en brochure daar over: Music©copy, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, WWW.musiccopy.nl, musiccopy@cedar.nl

Buma en ons aandeel in de muzikale uitvoeringen tijdens de erediensten.

Officiële lezing van de Buma: Tarief Muziekgebruik Kerkelijke Groeperingen en -organisaties. Eredienst of samenkomst.

Voor muziek voortgebracht uitsluitend door middel van muziekinstrumenten en/of door een koor behorend tot de eigengemeente of het eigen kerkgenootschap bedraagt de prijs per jaar bij een doorlopende overeenkomst € 45,65.

Indien naar het hierboven genoemde muziekgebruik ook sprake is van muziek door koren, gospelgroepen of solisten, die niet tot de eigen gemeente of het eigen kerkgenootschap behoren (en waarbij geen sprake is van entreegelden, gages of onkostenvergoeding) of van het gebruik van mechanische muziek (bijvoorbeeld door middel van video-, band- of cassetterecorder) bedraagt de prijs per jaar bij een doorlopende overeenkomst € 91,30.

Koren

Indien er sprake is van uitvoeringen buiten het kerkgebouw, waarbij geen entree wordt geheven en het koor niet is aangesloten bij een bepaalde organisatie waarmee Buma een regeling heeft, bedraagt de prijs per jaar:

Bij meer dan 3 uitvoeringen: € 11,55 per koor- of groepslid.

Bij maximaal 3 uitvoeringen: € 5,78 per koor- of groepslid.

Informatie: www.Buma/stemra.nl, telefoon:023-7997999. (Ton Klos)

Berichten

Onze Vaders

Hoeveel gezongen versies van het 'Onze Vader' kent U? Op zaterdag 4 november zijn in de Utrechtse Jacobikerk maar liefst 12 nieuwe composities gepresenteerd. De tekst is die van 'De Nieuwe Bijbelvertaling'. De composities dragen de sfeer van verschillende kerkelijke tradities (o.a. gregoriaans, oosters-orthodox, Taizé, monastiek, klassiek, swingend) en zijn bestemd voor koorzang en samenzang, meerstemmig en eenstemmig. Ze zijn gemaakt door o.a. Denise Jannah, Dirk Zwart, Bruno Wilderbeek osv, Willem Blank, Heiko Oosterbeek en Gert Landman. De organisatie was in handen van de Raad van Kerken, KBS en NBG. Ook voor een aantal psalmen werd die dag een nieuwe melodie gepresenteerd. Zanger Jan Rot maakte de winnaar bekend van de Psalmen-schrijfwedstrijd van de Amsterdam University Press.

De Onze Vaders zijn alleen per set van 5 stuks (geseald) te bestellen voor € 18,- (na 1 febr. € 20,-) onder de titel 'Onze Vader gezongen', ISBN 90 6173 947 0 bij info@rkbijbel.nl of venv@bijbelgenootschap.nl. Bij afname van grotere aantallen is korting mogelijk. Ook is een begeleidingspartituur apart verkrijgbaar. (RH; KBS en NHD 26 sept.'06)

Kinderkoren leggen een basis!

Kinderen in Zwolle en Gouda hebben geluk. Zij kunnen al van jongs af aan zangtraining krijgen. Bij de onlangs gestarte Koorschool Konstantijn in Zwolle kunnen kinderen van 4 tot 21 jaar terecht. In vier koren voor verschillende leeftijden en niveaus leren de kinderen zingen, noten lezen, van blad zingen en ze bouwen repertoire op. Naarmate ze ouder worden staat de individuele vocale en muzikale ontwikkeling meer voorop. Kleuterkoor (4-6 jr), Kleinkoor (gr. 3-4), Kinderkoor (gr. 5-8) en Konstantkoor (middelbare school) volgen elkaar op.

In Gouda heb je het Gouds Kinderkoor dat ook is verdeeld in niveaus. De Voorbereidende Klas is voor kinderen vanaf 5 jaar. Vanaf 7 jaar mag je in het Opleidingskoor, het Concertkoor kan tot 13 jaar en het Jeugdkoor herbergt de 14- tot 17-jarigen. Voor meer info: Zwolle: www.vuurvogelonline.nl; Gouda: dirigente Daniëlle van Laar, 0182-524556 (RH; Zing, nov./dec.'06). In ditzelfde nummer ook een interview met Wilma ten Wolde; dirigente van het Nationaal Kinderkoor en Nationaal Jeugdkoor over o.a. solmiseren!; abonneren kan via: info@zingmagazine.nl of 020-6755308).

Kinderkoren

In Nederland bestaan heel wat kinderkoren. De NSGV verzamelt zoveel mogelijk informatie die voor deze koren interessant is (sturen naar info@nsgv.nl). Het oecumenisch samenwerkingsverband SLSK-NSGV heeft een inventarisatie gemaakt van opleidingen van dirigenten van kinderkoren en -cantorijen die in de liturgie zingen. De database is niet in de handel, maar kan

wel geraadpleegd worden: Unisono, Siem Groot, 030-2335630 of groot@amateurmuziek.nl . Ook kunt u zich opgeven voor een nieuwsbrief kinderkoren van de Stuurgroep Kind, Koor en Kerk via de site www.amateurmuziek.nl < kerkmuziek < over kerkmuziek < kinderkoren. (RH)

Kinderzangmethode 'Stepping Tones'

De website www.wardcentrum.nl geeft informatie over de zangmethode 'Stepping Tones', die gebaseerd is op het muziekpedagogische werk van Justine Ward (1879-1975). Deze methode leert de kinderen spelenderwijs vertrouwd te raken met een goede zangtechniek en het notenschrift. Door de grote aandacht die wordt besteed aan het luisteren van muziek ontwikkelt het kind muzikale zelfstandigheid en vrijheid. Op de website is ook te vinden hoe dirigenten zich de methode eigen kunnen maken in een cursus. (RH; Opmaat sept.'06)

Studiedag kinderkoorzang

Op zaterdag 10 februari 2007 zal in Heiloo een studiedag worden gehouden voor dirigenten van kinderkoren. Er zal o.a. aandacht geschonken worden aan de onlangs verschenen handreiking voor kinderkoor-dirigenten 'Zin in Zang' en aan repertoire voor de Goede Week en Pasen. Voor meer info: www.nsgvhaarlem.nl of Bert Stolwijk, 023-5112686. (RH; Doorgeven 4/06)

Themalied Wereldjongerendagen 2008

In Australië is een compositiewedstrijd gestart voor het themalied voor de Wereldjongerendagen (WJD) 2008, die in Sydney plaatsvinden. De inzendingen, bestaande uit songtekst en muziek, moeten voldoen aan een aantal criteria: ze moeten geïnspireerd zijn door het thema van de WJD ('Gij zult kracht ontvangen van de heilige Geest die over u komt, om mijn getuigen te zijn', Hand. 1,8), jonge mensen aanspreken, een instrument zijn van evangelisatie dat makkelijk aan te leren en te zingen is, in het Engels geschreven zijn en een couplet bevatten in elk van de andere officiële WJD-talen: Spaans, Frans en Italiaans. De winnaar krijgt een reis naar Rome voor 2 personen, waar het lied op Palmzondag 1 april wereldwijd wordt gelanceerd. We zijn benieuwd. (RH; rkk.nl 20 okt.'06)

Elimgroep Fraters van Tilburg

www.elimgroep.nl is de website van de Elimgroep, een initiatief van de Fraters van Tilburg. In de professionele studie van de Elimgroep kunnen jongerenkoren uit het hele land hun cd opnemen, waarbij ook ondersteuning wordt gegeven voor een goede uitvoering. Veel aandacht wordt besteed aan het maken van jongerenliturgie. De studio heeft twee koren. Het Jongerenkoor Sint Lucas won de eerste prijs op het onlangs gehouden Festival voor Jongerenkoren in Rijsbergen en verzorgt doorgaans vieringen in de gelijknamige parochie in Tilburg (kijk eens op www.jongerenkoorsintlucas.nl). Dit koor o.l.v. frater Albert van der Woerd viert overigens dit jaar haar 35-jarig

bestaan met o.a. een cd-opname en een Eucharistieviering in het Cenakel in Soest (17 dec. rechtstreeks op tv). Voor mensen tussen de 25 en 45 jaar bestaat het middenkoor Katharsis. (RH; Opmaat, sept.'06; KN 27-10-06)

Cursus koordirigent

De Kunst, centrum voor amateurkunst Noord-Holland, start in januari 2007 met de 'cursus koordirigent Noord-Holland, i.s.m. Unisono en de NSGV-Haarlem. Deze cursus is zowel geschikt voor hen die willen kennismaken met het directievak (zoals koorleden, die wel eens willen weten hoe het is om voor het koor te staan), maar ook voor al functionerende, beginnende amateur-dirigenten. Cursusleider is Felix van den Hombergh, stempedagoog Wieke Ubels. De kortlopende cursussen zijn onderdeel van een langere leerlijn, ontwikkeld door Unisono, met landelijke erkenning. Voor meer info of een folder: Dolly de Kroon (consulent muziek en dans), 072-5159209 (dinsdag en donderdag) en via dollydekroon@dekunst.net. Kijk ook eens op www.dekunst.net. (RH)

Jubileum Koorschool/Muziekinstituut

Dit jaar is het 60 jaar geleden dat de legendarische dr.Kat het Muziekinstituut van de Kathedrale Basiliek St. Bavo oprichtte en 55 jaar geleden dat de Koorschool St. Bavo werd opgericht. Dit werd op 19 november gevierd met een concert rond Mozart en St.Caecilia-motetten. Traditiegetrouw werd op 26 november (Christus Koning), de Missa 'Christus Rex' van H. Andriessen uitgevoerd en een nieuw Caecilia-motet van Richard Ram. Het complete jubileumprogramma is te vinden op www.koorschoolhaarlem.nl of aan te vragen via 023-5311054. (RH; Doorgeven, 4/06)

Gregoriaans leren

Het Gregoriaans Koor Utrecht organiseert tussen 8 november en 4 april 2007 een cursus voor mensen die zelf gregoriaans willen leren zingen. Iedere twee weken op woensdagavond. Einddoel is het uitvoeren van de Donkere Metten van Witte Donderdag met het Gregoriaans Koor Utrecht in de St. Catharina-kathedraal. Info: 030-2718047, www.gregoriaanskoorutrecht.nl. (RH; KN 27-10-06)

Gregoriaanse meditaties

Het Gregoriaans mannentrio Gregoriana o.l.v. Geert Maessen verzorgt in de Obrechtkerk te Amsterdam iedere derde zaterdag van de maand een Gregoriaanse Meditatie (17.00-17.45 uur), Jacob Obrechtstraat 30 (dichtbij Concertgebouw). Op 16 december met de

musicus Jankees Braaksma op partatief-orgel en blokfluit. Voor meer info: www.gregoriana.nl, of r.lof@chello.nl, 0294-419754. (RH; Doorgeven 4/06)

Beatle Oratorium

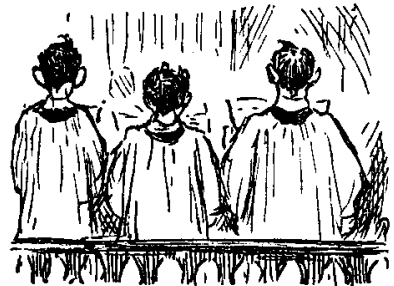
Paul McCartney bracht eind september een nieuw album uit met een in het Latijn en het Engels gezongen oratorium: 'Ecce Cor Meum' (zie mijn hart). De tekst kreeg hij aangereikt door de Universiteit van Oxford. Het jongenskoor van dit college zingt mee op het album. Het kostte de ex-Beatle acht jaar om de muziek voor koor en orkest te componeren. (RH; Kath.Nieuwsblad, 25 aug.'06; rknieuws.net, 3 aug.'06 in: VvLL-bulletin 92, aug.'06)

Geen popconcert met Kerstmis

Optredens van popartiesten op het jaarlijkse kerstconcert in de audiëntiehal van het Vaticaan zijn verleden tijd. Het concert is vanaf dit jaar verplaatst naar Monte Carlo. De kerstconcerten waren in 1993 gestart om geld bijeen te brengen voor kerkelijke nieuwbouwprojecten. Paus Benedictus heeft meer met Bach en Mozart. Bovendien misbruikten verschillende popsterren de laatste jaren hun optreden om kritiek te leveren op kerkelijke stellingnamen. (RH; Kath. Nieuwsblad, 8 sept.'06)

CDA op de bres voor o.a. koren

Veel fanfares, harmonieën en zangkoren dreigen binnenkort dakloos te worden. De oorzaak is dat ze vaak repeteren in buurt- en gemeenschapshuizen die niet voldoen aan de strenge normen voor geluidsoverlast. Het CDA pleit daarom voor een uitzondering voor de gemeenschapshuizen. "Als er niets gebeurt, betekent het dat de fanfares, harmonieën, drumbands en

zangverenigingen niet meer in gemeenschapshuizen kunnen repeteren en optreden. Dat betekent het einde van het verenigingsleven in veel dorpen", aldus CDA-kamerlid Koopmans. En "dat loopt zo'n vaart niet"? In Hoorn moest onlangs een brassband zijn eigen (!) pand hiervoor verlaten! (RH; NHD 21 sept.'06)

Jong talent

Een aantal conservatoria in Nederland kent een klas voor hoogbegaafde kinderen, de zgn. jong-talent-klas (meestal voor viool of piano). De 10-jarige blinde Robert Hutten uit Veenendaal is de eerste organist in Nederland die tot de jong-talent-klas van het Fontys-Conservatorium te Tilburg is toegelaten. Hij gaat zijn orgelstudie volgen bij Henco de Berg. Zijn lespakket zal bestaan uit hoofdvak literatuurspel, improvisatie en theoretische vakken. Voor meer info: 0877-877877 of www.jongtalent.nl. (RH; De Orgelvriend, sept.'06; De Orgelkrant, sept.'06)

KNOV-archief naar Den Haag

Het bestuur van de KNOV heeft zich de afgelopen twee jaar vrij intensief met het archief van de vereniging bezig gehouden. De voorlopige einddatum van het archief werd gesteld op 1990. Daarmee is een eeuw (vanaf 1890) verenigings-geschiedenis bijeengebracht. Dit geheel is overgebracht naar het Nationaal Archief in Den Haag. Het archief is vrij compleet: notulen en verslagen (1890-1990; met twee hiaten 1903-1920; 1949-1954), correspondentie (1947-1985), foto's van jaarvergaderingen, etc. Het bestuur wil het archief binnenkort algemeen toegankelijk maken en daarmee beschikbaar stellen voor onderzoek. Daartoe zal het met het Nationaal Archief een overeenkomst sluiten. (RH; De Orgelkrant, okt.'06)

Presentatie boek en cd Hugo Distler

Op 16 november werd in de Nicolaïkerk te Utrecht een dubbel-cd en een boek gepresenteerd over Hugo Distler (1908-1942). Op de cd's staan alle religieuze orgelwerken van Distler en een aantal van zijn koorwerken, uitgevoerd door de Domcantorij van Utrecht o.l.v. Remco de Graas en Bas de Vroome (orgel). In het boek, waaraan o.a. Jan Raas, Jan Luth en Hans Steketeer meewerkten, worden het leven van de componist, zijn muziek en 'zijn' orgels belicht. Het project is ontwikkeld en gefinancierd door de Noaber Foundation (www.noaber.com). (RH; De Orgelkrant, nov.'06)

Nieuw Publiek cultureel thema-kanaal

www.cultura.nl is een nieuw themakanaal van de Publieke Omroep en de NPS over kunst en cultuur. Programma's over muziek, boeken, films, documentaires en talkshows en ook actuele informatie op cultureel gebied. Kijken hoe het koor/orgel het er bij hen vanaf brengt. Uiteraard kunt u de concerten die u organiseert wèl bij hen melden of nodig uzelf uit voor een talkshow ...? Voor wat betreft de VNPO: actie! (RH)

Nieuwe culturomroep werft leden

Meer en andere kunst- en cultuurprogramma's op de televisie. Dat is wat C, omroep voor kunst en cultuur wil. Initiatiefnemers zijn Ad 's-Gravensande en Kees van Twist. Uit onderzoek is gebleken, dat er weliswaar meer zendtijd gaat naar kunst- en cultuurprogramma's, maar dat het voor het overgrote deel herhalingen zijn die bovendien overdag worden geprogrammeerd. C wil daarin drastische veranderingen zien en wil niet alleen programmeren, maar ook nieuws brengen en haar leden kortingen bieden voor allerhande cultuur-uitingen. Er zijn 50.000 leden nodig om C een plek in het bestel te geven. Lidmaatschap kost € 12,- per jaar. Ik ben benieuwd of de VNPO ook benaderd is en wat dit voor koor- en orgelminnend Nederland oplevert?! Voor meer info: www.omroepC.nl of 0900-0401103 (50c pm). (RH; Zing, nov./dec.'06)

Nieuwe website KNOV

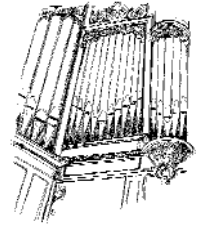
Met ingang van september heeft de KNOV een aparte website: www.knov.org, waarop alle informatie betreffende de vereniging te vinden is. Ook staan op deze site de verengings-activiteiten, landelijk en op districtsniveau, vermeld. De site www.hetorgel.nl is nu exclusief gelieerd aan hun blad Het Orgel. (RH; De Orgelkrant, okt.'06)

Verkoopmiddag in Orgelmuseum

In het Nationaal Historisch Orgelmuseum aan de Rozemarijnsteeg 9-11 te Elburg wordt op zaterdag 9 december a.s. weer een grote verkoopmiddag gehouden van orgelgrammofoonplaten, orgelboeken, orgelmuziek, etc. Openingstijd 14.00-17.00 uur. (RH; De Orgelvriend, nov.'06)

Inzegening orgel door paus?

In het blad 'Spits' las ik, dat paus Benedictus bij zijn zesdaags bezoek aan Beieren, voorafgaand aan het bezoek aan het graf van zijn ouders in Regensburg, vergezeld van zijn broer dirigent Georg Ratzinger, op 13 september het nieuwe orgel van de Alte Kapelle in Regensburg zou hebben gezegend. Waarom heb ik dat elders nergens gelezen? (RH; Spits, 14 sept.'06)

Bart van Buitenen afgestudeerd

De bekende publicist Bart van Buitenen heeft op 27 september zijn musicologie-studie aan de Universiteit van Utrecht afgerond. Opmerkelijk is, dat hij al in 2003 zijn afstudeerscriptie over o.m. het Walcker-orgel in Doesburg in druk zag gaan. Van Buitenen is o.m. redacteur bij 'De Orgelvriend'; in het november-nummer bijvoorbeeld een uitgebreid artikel (p.26-33) over het in 2005 gerestaureerde orgel in de St. Lodewijkskerk te Leiden! Van deze kant ook de hartelijke felicitaties. (RH; De Orgelvriend, nov.'06)

Piraat op het orgel

Opmerkelijk citaat uit een film-recensie van 'Pirates of the Caribbean, dl.2': "...maar als je dan ziet hoe prachtig de kapitein orgel speelt met zijn tentakelbaard [...] dan blijkt dat er een aanstekelijke combinatie is gevonden van lugubere grapjes en onrealistische spanning, die uniek is in het piratenggenre en de hele filmgeschiedenis". (RH; Kath.Nieuwsblad, sept.'06)

Hoe werkt een draaiorgel?

Onlangs was er in het draaiorgelmuseum te Haarlem een kindermiddag. Tijdens die middag konden kinderen een draaiorgel van binnen bekijken en zien hoe een draaiorgelboek wordt gemaakt. Ook kon men een draaiorgel-diploma behalen, kleurplaten kleuren en zelf een draaiorgel bouwen van papier. En dat voor € 3,50

per kind en € 5,- voor volwassenen. Misschien een idee voor orgelconcert-commissies, om eens een jonger publiek aan te trekken: Laat kinderen/jongeren ook eens een orgel van binnen zien! (RH; Noordhollands Dagblad, 21 okt.'06)

Wittenachtenkoor

Een bericht van een van onze leden: Menigeen heeft er al van gehoord, sommigen nog niet. Ik ben benaderd om met een projectkoor naar St. Petersburg (Rusland, het vroegere Leningrad) en Lahti (geboorteplaats van Sibelius) in Finland te gaan. En wel naar een speciaal Rusland - Finland Festival. Het accent ligt op culturele uitwisseling, de vormgeving is die van het samenbrengen van koren uit verschillende culturen. Het ziet er naar uit dat er koren uit de VS, Rusland, Finland, Tsjechië en Nederland aanwezig zullen zijn. Het zal plaatsvinden van 13 tot 21 juni 2007. Mocht je geïnteresseerd zijn kijk dan even op de website www.wittenachtenkoor.nl, hier vind je heel veel info, bijvoorbeeld over de naam, hoe we starten en wat je in Rusland/Finland aan concerten en excursies (o.a. de Hermitage) kunt verwachten. Je kunt er ook een folder in .pdf downloaden (ca. 120kB) die voor verdere reclamevoering gebruikt kan worden. Met vriendelijke groet en wellicht tot ziens, bij het Witte Nachten Koor, (Theo Hoogenboom)

Virtuele rondleiding in de kerk

Tijdens de vakanties gebeurt het regelmatig dat ouders hun kinderen meenemen naar een oude kerk. De KRO verzorgt voor zo'n gelegenheid een mooie rondleiding op internet, speciaal gericht op kinderen en jongeren. Ieder onderdeel wordt erin uitgelegd: altaar, tabernakel, kruisweg en kruisbeeld, Mariakapel, biechtstoel, etc.; begeleid door gregoriaanse zang (!). De rondleiding kun je downloaden van de site www.opvoedendoejezo.kro.nl ('Loop even binnen...' aanklikken) en tijdens een kerkbezoek op een MP3-speler beluisteren. (RH; Kath.Nieuwsblad)

Terugkeer 'Latijnse Mis'?

Paus Benedictus XVI zou voornemens zijn alle priesters toe te staan de liturgie te vieren volgens de voorconciiliaire Tridentijnse ritus. Dat zeggen verschillende bronnen binnen het Vaticaan. De paus zou een 'universeel indult' overwegen, zodat priesters geen speciale toestemming meer nodig hebben van de lokale bisschop. Mogelijke oorzaak hiervan is het feit, dat bisschoppen nauwelijks gehoor hebben gegeven aan de oproep van Johannes Paulus II om de ritus ruimhartig toe te staan! (RH; Kath. Nieuwsblad, 20 okt.'06)

Paus wil strakkere liturgie

"Met paus Johannes Paulus II had ik wat meer vrijheid, wij hadden een impliciet pact gesloten dat hij een man van gebed en niet van de liturgie was. Met Paus Benedictus XVI moet ik wat aandachtiger zijn, omdat hij een expert is in de

liturgie", zegt mgr. Piero Marini, de pauselijke ceremoniemeester, naar aanleiding van de publicatie van het boek 'Liturgie en schoonheid'. Mgr. Marini zegt dat de nieuwe paus de touwtjes strakker in handen heeft genomen en dat het verloop van de pauselijke plechtigheden (te pompeus en teveel de aandacht afleidend van de essentie van de liturgie) momenteel herzien worden. Mgr. Marini krijgt ook de kritiek dat hij het gregoriaans en de polyfonie uit de eredienst verdrongen heeft. Hij drong ook de rol van het koor van de Sixtijnse Kapel terug om het aandeel van hedendaagse en populaire muziek te versterken. (RH; rknieuws.net, 29 maart 2006 in: VvLL-bulletin 92, aug.'06)

Klokken in de provincie Utrecht

Johan v.d. Hurk is samen met een collega van het Utrechts Klokkenluidersgilde al jarenlang bezig om alle klokken van de provincie Utrecht in kaart te brengen. Veel is bekend vanuit de literatuur, maar de gegevens kloppen vaak niet. Het gaat om naam, toonhoogte, diameter, opschriften, versieringen, etc. Het is de bedoeling hier binnenkort een boek van te doen verschijnen. Men is overigens nu ook al actief in de provincie Noord-Holland; ook een jarenlang project! Voor meer info: Johan v.d. Hurk, Hopakker 18, 3514 BW Utrecht, 030-2762985 ('s avonds). (RH)

Schagen toch niet de oudste klok

Even was de R.K. kerktoeren van Schagen in het nieuws; het zou de oudste luidklok van Nederland bezitten uit 1478. De euforie was van korte duur, want het bleek de "oudste luidklok gewijd aan de H. Liudger" te zijn. Volgens André Lehr, autoriteit en hoofdconservator van het Nationaal Beiaard Museum te Asten is het onmogelijk te vertellen welke de oudste luidklok van Nederland is. "De oudste klokken in Nederland stammen uit het einde van de twaalfde, begin dertiende eeuw. Daar zijn er vier van. Omdat ze niet gesigeneerd zijn weten we niet precies welke de oudste is". Wel zijn het Romaanse klokken, dus stammen ze van vóór 1230. De oudste luidklok ter wereld bevindt zich in Museo Pio Cristiano in Rome (uit circa 850). De oudste gesigeneerde luidklok (uit 1285), een Christianus, is te vinden in het Rijksmuseum. (RH; NHD 13 en 16 sept.'06)

Onderzoek Uitvaart en Rouwrituelen

Nabestaanden kiezen bij uitvaarten en rouwrituelen steeds minder voor een traditioneel kerkelijke vormgeving. Ze geven de voorkeur aan een persoonlijke invulling. Dat bleek tijdens het symposium 'Vader zou het zo gewild hebben: op zoek naar nieuwe vormen van ritueel bij overlijden' op 6 oktober aan de Universiteit van Tilburg. Onlangs was in mijn kerk een Avondwake zónder koor; de overleden vader had zelf zijn favoriete muziek van de popgroep U2 al klaargelegd en de Avondwake-groep zag geen bezwaren.

Het onderzoek is als boek te bestellen via 013-4668480 (€ 25,-' of als pdf-bestand te downloaden via www.iva.nl). (RH; rkkerk.nl, 20 okt.'06, p.571-572)

Synode HHK: Latijn verplicht vak

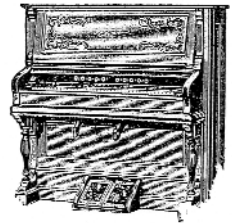
Studenten die predikant willen worden in de Hersteld Hervormde Kerk (HHK) moeten het vak Latijn volgen als ingangseis voor de master-studie Theologie. Dat heeft de synode van het kerkverband besloten. Voor de huidige theologiestudie aan de Vrije Universiteit is alleen het Grieks een zogenaamde ingangseis. De synode van de Protestantse Kerk in Nederland (PKN), het kerkverband waarmee de herstelden in 2004 niet meegingen, besloot april vorig jaar juist om het vak Latijn te schrappen als verplicht onderdeel van de predikantsopleiding. (RH; rknieuws.net, 26 juni '06; in: VvLL-bulletin 92, aug.'06)

Beroepsblessures musici

Het Medisch Centrum voor Dansers en Musici, het enige in zijn soort in Europa, is gevestigd in het ziekenhuis MCH Westeinde in Den Haag. Het centrum heeft een polikliniek met diverse voorzieningen (piano, balletbarre, spiegels) en een grote expertise om specifieke problematiek afdoende en medisch verantwoord te behandelen. Jaarlijks bezoeken ca. 1400 patiënten het centrum. Volgens Boni Rietveld, orthopedisch chirurg voor dansers en musici, krijgen minstens 90% van de dansers en 60% van de musici ten gevolge van het dansen of musiceren op enig moment in de carrière een dusdanige orthopedische blessure dat dansen of musiceren voor langere tijd onmogelijk is. Gezien de hoge en specifieke eisen die dansers en musici aan hun lichaam moeten stellen is sprake van een verhoogde kwetsbaarheid. (RH; Spitz, jrg.1, nr.3, sept./dec.'06)

Harmonium: Longen en Tongen

Zang met harmonium ... wie bang is voor een stoffig avondje met psalmen werd op 26 oktober in De Toonzaal te 's-Hertogenbosch gerustgesteld. Ook al beweerde Roland Holst dat uit het harmonium 'de snotverkouden stem der menscheid' om erbarmen schreeuwde, de 'Halleluja-commode' van weleer is in handen van harmoniïst Dirk Luijmes een volwaardig en bijzonder expressief solo- en begeleidingsinstrument. In een

gemêleerd programma (met een nieuw werk van Louis Andriessen!) kwamen niet alleen longen en tongen van zijn instrument in beweging, maar ook die van Francine van der Heiden (sopraan bij de begrafenis van Prins Claus en van de Nederlandse Mattheus). (RH; Gaudeamus maandoverzicht okt.'06)

Hoezo Koninklijk instrument?

Symposium, georganiseerd door de VNPO in het Concert- en congresgebouw De Doelen en de burgerzaal van het stadhuis te Rotterdam.

Onderwerp was organisatie en promotie van de orgelconcerten

Kernthema was Het orgel in de huidige muziekcultuur in Nederland. In de ochtend sessie werden een viertal korte voordrachten gehouden, met de mogelijkheid tot

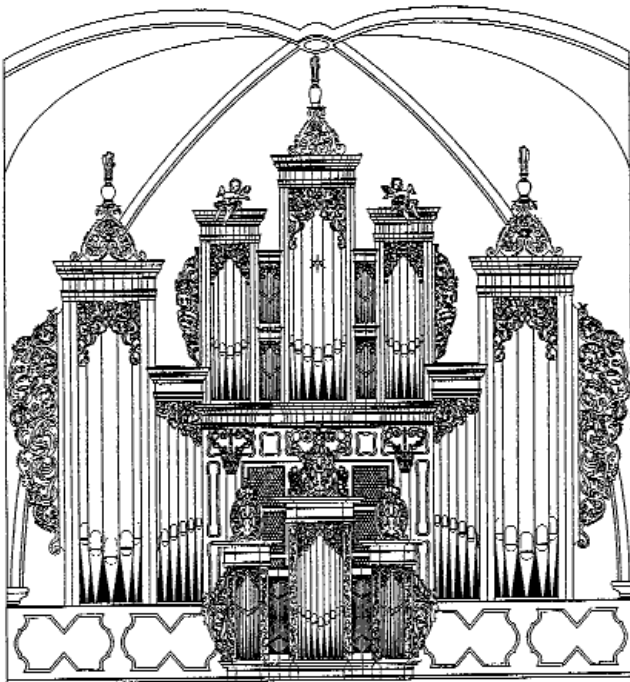
discussie. Duidelijk werd onder meer dat bij het Amsterdams Concertgebouw heel anders tegen het fenomeen orgelconcert werd aangekeken dan bij de Rotterdamse Doelen.

In de middagsessie werden wederom vier voordrachten gegeven, maar ditmaal uit de praktijk: Groningen (Hans Fidom), Nijmegen (Jetty Podt), Haarlem (Jos van der Kooy) en Rotterdam (Geert Bierling).

Er kwamen op deze dag zeer veel interessante onderwerpen ter sprake, en gelukkig meestal op een opbouwende manier. Jammer was dat van de diverse voordrachten geen papieren exemplaar aanwezig was. Ik had graag thuis nog wel eens het een en ander willen nalezen.

Uiteraard was er een prachtige muzikale omlijsting. Geert Bierling begon met enige transcripties op het orgel van De Doelen. Aan het slot van de ochtendssessie wederom muziek, maar nu in samenwerking met de tromboneklas van het Rotterdams Conservatorium. Een zeer geslaagde combinatie !

Halverwege de middag toog het gezelschap naar de Burgerzaal van het Stadhuis, alwaar we te gast waren bij B&W van Rotterdam. Wederom werden we vergast op muziek, ditmaal voor orgel en hoorn. Na een hapje en een drankje hield de Rotterdamse wethouder voor cultuur Orhan Kaya een toespraak. Tot besluit speelden Ad van Sleuwen (piano) en Geert Bierling (harmonium) enige werken van Cesar Franck.

Terugkijkend op deze dag kan ik zeggen dat het een zeer geslaagd symposium was, dat zeker herhaling verdient. Meer over deze dag is te vinden op www.vnpo.nl (EA)

Orgelbouwnieuws

Den Haag/Loosduinen, Abdijkerk

Het oudste gebouw van Den Haag is de Abdijkerk van Loosduinen. In deze kerk staat een orgel dat oorspronkelijk in 1780/1791 is gebouwd door de Haagse orgelbouwer Joachim Reichner. In 1856 is het instrument gerenoveerd door de firma Bätz & Co. De afgelopen maanden is het orgel door Orgelmakerij Steendam grondig gerestaureerd en voorzien van een vrij pedaal. Het orgel telt nu 21 stemmen, verdeeld over hoofdwerk, rugwerk en pedaal. Op 8 september vond de feestelijke heringebruikname plaats met een orgelconcert bij kaarslicht door organist/restauratie-adviseur Aart Bergwerff. Zie ook www.abdijkerk.nl/orgel. (RH; De Orgelvriend, sept.'06)

Elshout, St. Jan Evangelist

In 1860 leverde J.J. Vollebregt & Zoon een orgel voor de oude R.K.-kerk van Elshout: 13 stemmen verdeeld over Hoofdwerk en Positief. Dit instrument is rond 1880 verplaatst naar het nieuwe neogotische kerkgebouw van de parochie. In 1898 verbouwden de gebr. Gradussen het balustrade-orgel grondig: o.a. het onderpositief verdween. In 1951 onderging het orgel onder handen van L. Verschueren wederom substantiële wijzigingen. Ook werkte deze firma in 1968 (na een kerkrestauratie) aan het orgel en in 1985 werd het in het kader van een kerkrestauratie geschilderd.

In 1998 trok het parochiebestuur Jos Laus (KKOR) aan. Drie jaar later volgde i.s.m. de Rijksdienst voor de Monumentenzorg een restauratieplan. De firma Pels & Van Leeuwen tekende voor het werk en demonteerde het orgel in 2005. Uitgangspunt: het Hoofdwerk (en intonatie) in de geest van Vollebregt, het Positief in de geest van Gradussen en handhaving van de speeltafel en toetsmechaniek van Verschueren en de registermechaniek van Gradussen. Met een concert en de presentatie van een boekje ter gelegenheid van de restauratie werd op 21 mei 2006 het orgel opnieuw in gebruik genomen.

Manueel: Prestant 8, Holpijp 8, Salicet 8, Octaaf 4, Fluit 4, Quint 3, Octaaf 2, Cornet D 3-st., Basson Hautbois 8.

Positief: Bourdon 8, Viola di Gambe 8, Voix Célèste 8, Roerfluit 4, Gemshoorn 2. Pedaal : Subbas 16

Manueel-koppeling, Koppel Pedaal-Hoofdwerk ; winddruk 78 mm wk. (RH; De Orgelkrant, sept.'06-Cees van der Poel)

Kardinaal bespeelt orgel Arnhem

Kardinaal Simonis heeft op 17 september het gerestaureerde Gradussen-orgel (1890; 1170 pijpen) van de Martinuskerk (parochie De Wijngaard) in Arnhem in gebruik genomen met een bespeling van twintig minuten voorafgaand aan de door hem opgedragen Eucharistieviering. Sinds 1995 heeft de parochie geld ingezameld om de restauratie te bekostigen. De dispositie werd in de loop van

de twintigste eeuw enkele malen veranderd. In 1996 voerde de fa. Adema-Schreurs een deelrestauratie uit. In 2004 werd verder gegaan door de toen Adema's Kerkorgelbouw geheten firma. Tijdens de restauratie werd ontdekt dat veel pijpwerk van plaats was veranderd, maar ook werden in enkele dozen pijpen gevonden die vroeger in het orgel hadden gestaan. Besloten is toen de originele dispositie te herstellen. (RH; Kath. Nieuwsblad, 15 sept.'06; Ned. Dagblad 12 en 17 sept.'06)

Eindhoven, Paterskerk, Maarschalkerweerd-orgel

Op zondag 5 november was het inspelingsconcert van het gerestaureerde Maarschalkerweerdorgel (1906) door Paul van der Woude, waarbij ook Nico Slooff, orgelbouwer, een lezing hield over het orgel. Het concert begon met een gespeeld 'Welkom' van Louis Mulder o.s.a. en eindigde, na stukken van Mendelssohn, Mathieu Dijker, Schumann en Franck, met de 'Sonata da Chiesa' van Hendrik Andriessen. (RH)

Amsterdam, De Duif, Smits-orgel

Op maandag 25 september is het gerestaureerde Smits-orgel (1862-64/1882) in De Duif (de vml. Sint Willibrord-binnen-de Veste) met een orgelconcert door Ton van Eck weer in gebruik genomen. Ook was er een lezing door Hans Elbertse met klankdemonstraties door Van Eck. Al in 1973 werd dit orgel door toenmalig wethouder Han Lammers op de gemeentelijke 'Orgelnota' gezet, maar de parochiekerk werd op 6 januari 1974 aan de eredienst onttrokken. Een groep teleurgestelde parochianen kraakte de kerk en richtte een stichting tot behoud van De Duif op. In 1995 kwam de kerk in handen van de NV Amsterdams Monumentenfonds. Met Elbertse als hoofdaannemer en Flentrop als onderaannemer (!) werd de restauratie gerealiseerd op basis van de situatie van 1882. Een rijk geïllustreerd boekje vermeldt de geschiedenis: Het boekje is gratis voor Vrienden van Stadsherstel (min. € 25,- per jaar) of te bestellen bij Stadsherstel Amsterdam NV, Amstelveld 10, 1017 JD Amsterdam, 020-5200060, info@stadsherstel.nl. Zie ook www.stadsherstel.nl. (RH; De Orgelvriend, nov.'06)

"Nieuw" orgel voor De Lier

Met een feestelijk programma werd op 12 november in het De Lier een "nieuw" orgel in gebruik genomen. Het instrument werd bespeeld door Aart de Kort en Jeroen de Ridder. Tevens brachten beide parochiekoren o.l.v. resp. Jan Zwaard en Joost de Ridder enkele koorwerken ten gehore. Het instrument wordt door Adema's Kerkorgelbouw in 1962 opgeleverd voor de St.-Josephkerk te Kaatsheuvel. De orgelkas is zodanig ontworpen, dat het roostervenster geheel vrij te zien is.

Toen de parochie van De Lier op zoek was naar een vervangend instrument, kwamen ze uiteindelijk terecht bij de inmiddels gesloten St.-Josephkerk. In 2004 werd het orgel in Kaatsheuvel afgebroken en in De Lier opgeslagen.

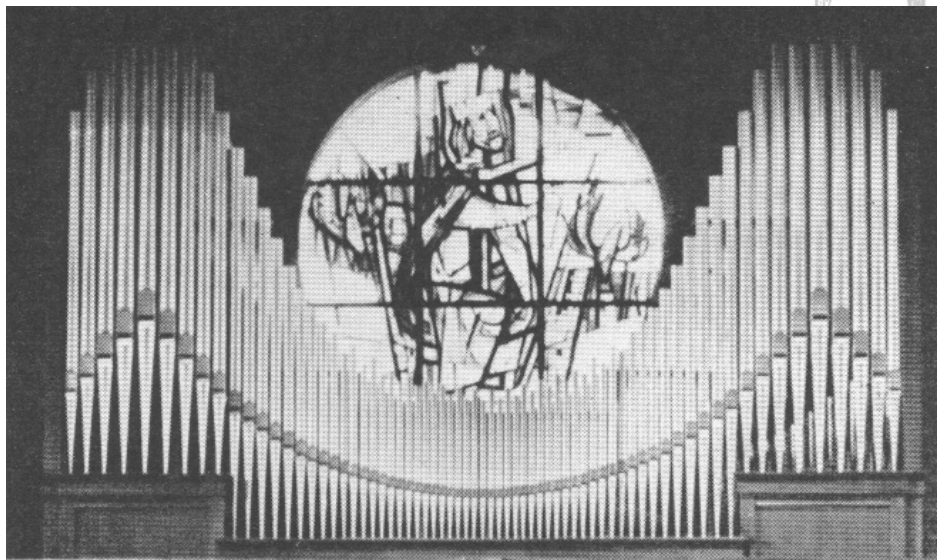
In de afgelopen maanden werd het geheel schoongemaakt, opgebouwd en opnieuw geïntoneerd, wederom door Adema's Kerkorgelbouw uit Hillegom. Het orgel krijgt een plaats vooraan op het balkon. In de dispositie werden geen wijzigingen aangebracht. De (originele) speeltafel heeft een plaats voor in de kerk gekregen.

Dispositie:

Manuaal I (CC - g^m): Praestant 8',
Roerfluit 8', Octaaf 4', Dwarsfluit 4',
Nasard 2 2/3', Nachthoorn 2',
Mixtuur 3-4 st. 2'

Manuaal II (in zwelkast): Viola di
Gamba 8', Holpijp 8', Praestant 4',
Fluit douce 4', Octaaf 2', Flagéolet
1', Sexquialter 1-2 sterk, Trompet
harmoniek 8'

Pedaal CC-f : Subbas 16', Principaal 8', Gedekt 8', Octaaf 4'
Koppelingen: P+I, P+II, I+II, I+II 16'
EA.

Recensies

De missen van 'Berne-Heeswijk'

Ik werd aangenaam getroffen door de uitgave "Tot U zingen wij; de vaste gezangen in De zondag vieren". In veel parochies worden de wekelijkse zondagsmissaaltjes van Berne Heeswijk gebruikt. Als je de officiële begeleidingen van de vaste misdelen wilt hebben moet je je tot verschillende uitgeverijen wenden. Van acht van de negen terugkerende Missen (Annie Bank deed helaas niet mee met De Sutter's 'missa ad modum gregorianum'; jammer!) vinden we de ordinaria met orgelbegeleiding. Meestal de originele 1-stemmige, dan wel vierstemmige versie; een enkele keer een extra koorpartij, maar wel allemaal grafisch in hetzelfde notenbeeld (dus geen overdruk; muziekgravures Flip Veldmans). Wat kunnen we aantreffen: J. Vermulst met de 'Norbertusmis' (1994; 1-stemmig, maar nu ook in een zetting vanuit de orgelpartij van Flip Veldmans); 'Sionsmis' (1971; 1-stemmig) van Clemens van den Berg en van dezelfde componist de 'Paulusmis' (1-stemmig; zonder Gloria). De 'Mis der Lage Landen' van Henk Weber (1-stemmig; door Hans Thüsh, dirigent te Dalfts, vierstemmig bewerkt) stond al in de Randstadbundel! Van Bernard Bartelink zijn Missen 'Het Brandend Braambos' (1973; 1-stemmig) en 'Willibrordmis' (1970; vierstemmig). Ook Floris van der Putt's 'Markusmis' (1966; 1-stemmig) ontbreekt niet. De uitgave besluit met Vermulst's Mis 'Christus, het eeuwige Woord' (1967; 1-stemmig). Allemaal missen die hun waarde hebben bewezen. De meerwaarde van deze uitgave zit hem dus niet in de vernieuwing, maar in het zeer goed betaalbaar bij elkaar brengen van alle koor- en orgelpartijen in één boekwerk van 55 pagina's! Vanuit die optiek zeer aanbevelenswaardig! (RH)

Tot U zingen wij, partituur (Heeswijk, 2006) is te bestellen bij Boekhandel Berne, 0413-291394, info@boekhandelberne.nl en bij de lokale boekhandel, ISBN 90 76242 78 X; € 20,-

Liederen voor jongeren-Eucharistie

Al eerder besprak ik een zakboekje met vele liederen, uitgegeven bij gelegenheid van de Wereldjongerendagen in Keulen. In juni 2006 verscheen als aanvulling hierop, in een iets groter formaat in stevig "ringband" de uitgave "God is Liefde; liederen voor Eucharistievieringen met jongeren". Inhoudelijk qua liederen niet zo erg opvallend; wel de informatie eromheen: Een korte uitleg over de Eucharistie, de orde van een Eucharistieviering en een (bewerkt) interview met mgr. Van Burgsteden! Als je erover nadenkt toch wel logisch. Wat weet een doorsnee-jongere hierover en ga maar eens met een groep jongeren een "viering in elkaar zetten" (inhoudelijk vaak bedroevend!). De 44 liederen in deze (goedkope) uitgave zijn alvast in de 'juiste' volgorde gezet: openingslied, Kyrie, Gloria, psalm/tussenzang, Alleluia, offerandelied, Sanctus, acclamatie, Onze Vader, Lam Gods, communielied en slotlied. Er is m.n. gekozen voor

liederen uit het repertoire van Taizé en Emmanuel, maar ook uit Duitsland (vertaald) en Engeland (meest onvertaald). Ook veel eigen muziek van Mark en Nanja Borst. Allemaal goed zingbaar, de nodige syncopen en septiem-accorden, homofoon, dus vlot in te studeren, 1-stemmig of 4-stemmig gemengd. Tekst-inhoudelijk van betere kwaliteit dan wat nu gangbaar is bij deze koren (de goede niet te na gesproken). De jongerenliturgie gaat er met deze uitgave alleen maar op vooruit! (RH)

"God is liefde; liederen voor Eucharistievieringen met jongeren", € 6,- (excl. verz.kosten), bestellen bij: Dienst Jongerenpastoraat bisdom Haarlem, Kruisweg 69, 023-5112635, jongerenpastoraat@bisdomhaarlem.nl; www.bisdomhaarlem.nl.

Kees van Houten: De Universele Bach, voor kenner en liefhebber

In de door Kees van Houten uitgebrachte serie "Van taal tot Klank" verscheen een nieuwe uitgave met bovengenoemde titel.

De serie "Van Taal tot Klank" is een verzameling interessante boeken en cd's die handelen over het werk van J.S. Bach.

De boeken in deze serie handelen steeds over één bepaald gedeelte van Bach's werk. Zo verschenen reeds de titels: De kruisvorm in de Mattheuspassie, Orgelbüchlein, Leipziger orgelkorallen, Dritter Teil der Clkavierübung en de Hohe Messe.

De boeken zijn allen geschreven in een prettig leesbare stijl, ze zijn druktechnisch goed verzorgd en bepaald populair geprijsd.

Behandelden de reeds eerder verschenen boeken zeer uitgebreid een apart onderdeel van Bach's werk, de nieuw verschenen titel "de Universele Bach" gaat op een aantal andere aspecten van Bach in die ook nu weer zeer de moeite waard zijn om te lezen. Kees van Houten rekent goed gedocumenteerd af met het beeld van Bach de brave en bevlogen kerkmusicus.

Dat Bach kerkmuziek als zijn hoogste ideaal zag, schijnt niet geheel te kloppen. Bach blijkt op de eerste plaats een musicus geweest te zijn die een zo hoog mogelijke graad van muzikale perfectie wilde bereiken, ongeacht of de muziek nu voor de kerk of het Kaffeehaus bestemd was. Dat dit voor Bach-puriteinen wel even slikken is, moge duidelijk zijn.

Ook een thema als "Bach en de Rozenkruisers" komt aan de orde, interessant om te lezen. Een aantal onderwerpen die reeds uitgebreid in voorgaande boeken behandeld zijn komen ook hier weer, zei het in verkorte vorm aan de orde. We vinden o.a. in beknopte vorm een uitleg over het hoe en waarom van de Hohe Messe (een verklaring voor het feit dat Bach als Lutheraan een volledig Katholieke mis schreef die hij in zijn eigen praktijk niet in zijn geheel kon gebruiken) en een aantal nieuwe inzichten over het thema "de kruisvorm in de Mattheuspassie", voor hen die dit boek bezitten een welkome aanvulling. Hoe moet ik dit boek in de serie "Van Taal tot Klank" plaatsen? Ik denk dat de subtitel "voor kenner en liefhebber" al genoeg zegt. De "kenner" heeft

ongetwijfeld de andere boeken in zijn bezit en krijgt hiermee een welkome aanvulling op zijn verzameling. De "liefhebber" krijgt een boek in handen wat nu eens, niet geromantiseerd, een aantal interessante en lezenswaardige feiten geeft over het leven en werken van de Thomascantor. Ook nu weer laat elk hoofdstuk zich als een geheel lezen. Het ene hoofdstuk is niet afhankelijk van het andere. Je kunt dus lang plezier van het boek hebben. Van harte aanbevolen!

Frits Haaze

Kees van Houten: De universele Bach, voor kenner en liefhebber.

Prijs € 20,- uitsluitend verkrijgbaar bij:

Kees van Houten, Stapelen 4, 5281 EH Boxtel, tel. 0411-674641,

e-mail k.vanhouten@home.nl, of www.keesvanhouten.nl

2 nieuwe cd's van Zwoferink productions

1. Gerrie Meijers, Schyven organ.

Bij Zwoferink Productions te Zwijndrecht verscheen in de Simplex serie een opname van de Symphonie-Passion (Op. 23) van Marcel Dupré, gespeeld door Gerrie Meijers op het Schijvenorgel van de O.L. Vrouwekathedraal te Antwerpen. De Symphonie Passion bestaat uit de volgende delen: Le Monde dans l'attente du Seigneur. Nativité, Crucifixion en Résurrection. De totale speelduur is een half uur, geheel conform het format van de Simplex serie: een half uur hoogwaardige muziek voor een lage prijs. Gerrie Meijers presenteert de werken op deze schijf met verve, kleurrijk uitgeregistreed, een heldere voordracht en mooie tempi. De klank van het romantische Schijven-orgel ontplooit zich prachtig in de fraaie akoestiek van de Antwerpse kathedraal. Van de zachtste registraties in "Le Monde..." tot in het bijna ruige tutti aan het eind van "Résurrection", alles komt goed en doorzichtig tot zijn recht. De opname is zeer fraai, alles staat in een mooie balans. Zoals we gewend zijn van de Simplex serie is ook het booklet simplex, een dubbelgevouwen blaadje met mooie foto's geeft een cv van zowel componist als organiste.

Van harte aanbevolen! (Frits Haaze)

Cd zwf3331539 Gerrie Meijers Schyven organ, werken van Marcel Dupré, gespeeld op het Schijven-orgel van de O.L. Vrouwekathedraal te Antwerpen. Prijs: € 7,95 Verkrijgbaar bij: www.zwoferinkcdproductions.nl en bij de vakhandel

2. Johann Sebastian Bach, Grote Orgelmis

Ook bij Zwoferink productions, maar dan in de "gewone" serie, verscheen een herpersing van een opname die Charles de Wolff in 1969 maakte in de Grote of St. Michaëlskerk te Zwolle. De opname verscheen indertijd op het, niet meer bestaande, label

"Diskanto". Bij dit label werden de orgeldelen van de grote orgelmis afgewisseld met de bijbehorende koralen gezongen door het (toen nog) koor

van de Nederlandse Bachvereniging. Op de herpersing zijn de koorgedeeltes weggelaten. Aangezien ik de oude Diskanto-opname in mijn bezit heb, was het leuk om die met de "nieuwe" te vergelijken.

Twee dingen vallen op: de moderne digitale techniek (ondanks alle vage verhalen over sfeer en warmte bij de analoge-) is superieur aan de oude opnametechniek, hoe subliem die in die jaren ook was, ik kies zelf voor de moderne techniek. Zelfs al betreft het hier slechts een re-mastering, de diepte en het frequentiebereik zijn veel groter. De moderne opname klinkt veel minder vlak dan de oude.

Het tweede dat opvalt is de, in onze oren achterhaalde interpretatie van de orgelwerken van Bach. Veel, heel veel legato en weinig articulaties, daar waar er wel gearticuleerd wordt, klinkt dat meer als een effect dan als een natuurlijke voordracht. Verder doet dat niets af aan het grote vakmanschap van de Wolff, men speelde in die dagen nu eenmaal zo. Het is goed dat deze herpersing is verschenen, het is een fraai document van een tijdsbeeld. Het laat ook nog eens onverbloemd horen hoe fraai het Zwolse orgel eigenlijk wel is en hoe schitterend Flentrop indertijd dit instrument met heel veel zorg gerestaureerd heeft. Men mag er anders over denken, maar ik vind het nog steeds één van de mooiste orgels van ons land. Dat de koorwerken van de oude Diskantopnamen weg zijn gelaten, vind ik een goede keus, de koorclank van toen vind ik wel erg zwaar en verouderd, dat zegt mij heden ten dage niet veel meer. Eigenlijk klonk het koor toen al behoorlijk verouderd en was een wending in interpretatie en koorclank noodzakelijk. Die kwam er ook, maar dat heeft toen niet de schoonheidsprijs verdiend, jammer. (Frits Haaze)

zwf3331541 De grote orgelmis van J.S. Bach, gespeeld door Charles de Wolff op het Schnitger-orgel van de Grote of Sint Michaëlskerk te Zwolle prijs € 18,50, verkrijgbaar bij: www.zwoferinkcdproducties.nl of bij de vakhandel

CD's met oeuvre van Bartelink

Onlangs werd mij ter bespreking de dubbel CD met de titel "Composities van Bernard Bartelink, live opgenomen tijdens concerten in de Kathedrale Basiliek Sint Bavo Haarlem" toegezonden.

De CD's vormen als het ware een muzikale bloemlezing en geven een klankbeeld van Bernard Bartelink's composities ontstaan tussen 1955 en 2006. De composities bevatten voornamelijk kerkmuziek, zowel vocaal als instrumentaal, en zijn zeer divers. Zo hoort men naast een mis (Festival Mass) een volledig Requiem (Requiem pro Elisabeth), diverse motetten en orgelcomposities voor zowel de liturgie als de concertzaal. Tevens hoort men Bartelink als meesterlijk improvisator (over Ballade Anatolienne).

De volgorde van de composities op de twee CD's is willekeurig gekozen en ook zijn er diverse uitvoerenden musici. Zo hoort men als koren het Kathedrale Koor o.l.v. Fons Ziekman, de Amsterdamse Cantorij o.l.v. Frank Hameleers en de Haarlem Voices o.l.v. Sara Barrett. Organisten die te beluisteren zijn, naast

Bartelink zelf, Ton van Eck, Gemma Coebergh, Dirk Out en Gerard Maters. Tevens hoort men verschillende vocale en instrumentale solisten.

Het moge duidelijk zijn dat deze dubbel CD een rijk document is, van een componist die van grote betekenis is geweest voor de Nederlandse kerkmuziek van de tweede helft van de 20ste eeuw.

De composities van Bartelink kenmerken zich door een gematigd modern klankidoom. Naast een grote lyriek is er steeds een opvallende rol voor de ritmiek. Er wordt een duidelijke vormgeving gehanteerd die men vooral in de grotere composities goed herkent.

Naast de reeds bekendere orgelcomposities zoals b.v. zijn Toccata (1955), Elegie (1980), Voluntary for a Festival Day (1971) en zijn drie versetten over Lumen ad revelationem gentium (1961) hoort men zijn verrassende Preludium, Fuga en Hymne over "Honneur à toi, glorieux de la Salle" (1995) gecomponeerd ter nagedachtenis aan de verzetstrijder Joseph Klingens FSC die geëxecuteerd werd. Een compositie waarin men duidelijk de invloed van leermeester Gaston Litaize herkent. Wat mij betreft zéér de moeite waard!

Ook het Coloquio per tre organi, (samenspraak voor drie orgels) (1985), welke als thema de Paassequens "Victimae Pascali Laudes" heeft, is een boeiende compositie, die later voor orgel-solo door Bartelink werd bewerkt.

Behalve een aantal grote koorwerken waarbij het Requiem Pro Elisabeth het absolute hoogtepunt vormt (luister eens naar de prachtige instrumentatie), zijn er ook een aantal werken voor solozang en orgel opgenomen. Schitterend zijn de Zaligsprekingen voor bariton en orgel (1960) uitgevoerd door Serge Novique en Bernard Bartelink, waarbij het orgel in samenspraak is met de vocalist. Men ervaart hierbij de meesterhand op het Willibrord- orgel.

Voor het feestconcert Bernard Bartelink 75 jaar, maakte hij als compositieopdracht de virtuoze Fantasie voor fluit en orgel (2004). Aan de CD werden tevens toegevoegd drie Psalmlieder in opdracht van Hermann Busch gecomponeerd voor sopraan en orgel.

De twee CD's (samen ruim 2 uur muziek) vormen een representatief klankbeeld van het grote oeuvre van Bernard Bartelink. De CD's zijn absoluut een must voor iedere kerkmusicus om in huis te hebben. De opnames zijn gemaakt door Jos van der Linden. Ze zijn allen van goede kwaliteit, maar soms wel erg direct opgenomen. Het zijn live opnames dus achtergrondgeluiden zijn helaas aanwezig. Dit doet niets af aan het grote belang van het tot stand komen van dit klankdocument. (Petra Veenswijk)

Deze CD is niet in de handel, maar kan wel besteld worden bij Bernard Bartelink, Leeghwaterstraat 14, 2012 GD Haarlem, tel 023 5327070, email b.bartelink1@kpnplanet.nl.

In the footsteps of Herman Hollanders

Onder deze titel verscheen een 3-cd box uitgebracht door het Brabants Muzykcollege onder leiding van Ruud Huijbregts. Herman Hollanders was

werkzaam in Brabant en was o.a. van 1618 tot 1623 werkzaam aan de St. Catharinakerk te Eindhoven, hij was dus als zodanig een voorganger van dirigent en organist Ruud Huijbregts. Een 8-tal zangers en zangeressen nemen de vocale partijen op deze cd voor hun rekening, de begeleiding is in handen van een strijkkwartet met continuo (orgel en theorbe). Uitgevoerd worden Parnassus ecclesiasticus 1, 2, en 3 uit 1631 en Jubilus filiorum Dei uit 1634. Om met de deur in huis te vallen: de cd is een voltreffer. De mooie muziek van Hollanders wordt schitterend gezongen en gespeeld. Ik hoorde het Brabts Muzylcollegie vaker op de cd, maar elke keer is de hernieuwde kennismaking weer zeer verrassend. De professionele wijze waarop alles geschied doet niet onder voor andere gerenommeerde ensembles. De stemmen van de zangers passen naadloos bij en in elkaar. De begeleiding vervult een bescheidener rol, maar is van zeer hoog gehalte. Hulde ook aan Ruud Huijbregts die als een soort "Maestro al cembalo", alles leidt vanaf het Klop-kistorgel. Het verdient uiteraard aanbeveling om niet alle 3 cd's achter elkaar te draaien, maar om rustig de tijd te nemen en de fraaie muziek goed tot je te laten doordringen. De balans tussen stemmen en instrumenten is voorbeeldig. De locatie, de Waalse kerk te Breda, is goed gekozen. In deze fraaie akoestiek klinkt alles weldadig helder, teksten zijn zeer goed te verstaan en de ruimte geeft een mooie glans mee aan het geheel.

Het booklet is een verhaal apart. Heel origineel gevonden, een boek dat naar drie kanten openflapt. Onder de cd's zitten mooie schilderijfragmenten, het geheel ademt de sfeer van een drieluik. Heel apart, maar waarom zit dat verrekte boekje nou vastgeplakt. Als je, zoals ik, alles van heel dichtbij moet lezen, zit je steeds te hannesen met de opengeflapte cd's. Eruit scheuren in dan een remedie, maar dat doe je deze fraaie uitgave niet aan. Het booklet geeft overigens veel informatie over het muziekleven in Brabant ten tijde van Hollanders, en dat liefst in 4 talen inclusief Nederlands. Alle teksten staan er ook in benevens alle informatie over de uitvoerenden. Het Brabants Muzykcollegie verdient een groot compliment voor deze uitgave. Ook een compliment aan Ruud Huijbregts die terecht wedijvert om de Brabantse muziekcultuur aan ons door te geven! Met de donkere dagen en de feestdagen voor de deur is het een goed idee om de cd-box aan te schaffen, zo kom je nog eens leuk de winter door.

FH

3-Cd box In the footsteps of Herman Hollanders, het Brabants muzykcollegie o.l.v. Ruud Huijbregts Voor meer informatie over deze CD: www.barokorkest.nl
De CD is verkrijgbaar voor € 20,- (excl. € 2,- verzendkosten) via het Brabantsch Muzyk Collegie, mevr. Relinde Janssen, tel. 040-7870796, of via e-mail: info@barokorkest.nl

Klassieke Muziekagenda 2007

Uitgeverij Resonans uit Hellendoorn is weer verantwoordelijk voor de Klassieke Muziekagenda 2007. Een handzame agenda (past zo in je binnenzak) met een rijke inhoud en een overzichtelijke weekagenda, maar dan moet je niet téveel activiteiten op een dag hebben! Daarnaast een grote hoeveelheid informatie als een componisten-alfabeth, biografieën van Van Bree, Grieg, Korngold en Philip Glass, de componisten-gedenkjaren van 2007 en 2008 (handig bij planning van 'jubileum'-concerten), een aantal organisaties, muziekgeschiedenis-tijdperken, toonsoorten in vier talen, maar ook de adressen van conservatoria en musea met een muziekafdeling (interessant!). Ook op verschillende plaatsen de mogelijkheid om muziek (snel) even te noteren op een notenbalk voor die geniale inval, die altijd op het 'verkeerde' moment komt. Handig, hoewel ik me toch afvraag op welke doelgroep gericht wordt. Kortom: handzaam en handig. (RH)

Klassieke Muziekagenda 2007; bestellen via Uitg. Resonans, Noord Esweg 2, 7447 GB Hellendoorn, tel. 0548-655276, info@bfmarketing.nl, € 11,50 (ook verkrijgbaar in de muziekhandel).

Een interessante studiedag

Een paar weken geleden organiseerde de Nederlandse Sint Gregoriusvereniging bisdom Groningen een studiedag Nederlandstalige kerkmuziek. Plaats van samenkomst was de ruime en moderne parochiekerk (met fraaie akoestiek!) te D.

Inleider en tevens muzikaal leider was Chris Fictoor, ondergetekende begeleidde het een en ander aan het orgel, De dag werd besloten met een korte gebeds- en zangdienst, waarbij onze bisschop, mgr. W. Eijk, die ook een groot gedeelte van de studiedag meemaakte, voorging.

Chris Fictoor zorgt altijd voor een bijzondere dag, hij heeft een fantastische manier van werken met de mensen. Hij verstaat de kunst om redelijk diep in te gaan op de liturgische en geschiedkundige achtergronden op een manier waarop iedereen dat begrijpt. Er werd die dag door de ongeveer 50 aanwezigen met veel enthousiasme gezongen, zowel 1- als 4-stemmig. Het gaf weer even een gevoel van: er leeft nog veel in de kerk en er is nog zoveel mooie nieuwe muziek, we kunnen nog wel even vooruit.

Nu is dit misschien een saaie opsomming van een doorsnee korendag op een doorsnee zaterdag, ware het niet dat het volgende voorviel:

De beheerder had niet begrepen dat we de kerk nodig hadden en zei bij de mededeling dat er zeker 50 mensen zouden komen: "maar die kunnen niet allemaal in het zaaltje". De kerk was gelukkig wel vrij, zodat een en ander snel was opgelost. Maar dat de planning van de beheerder toch wat in de war liep bleek uit het volgende: Tijdens het betoog van Chris kwam er iemand binnen die aan hem vroeg of er even "iets" aan de bloemen op het altaar gedaan mocht worden. Daar was geen bezwaar tegen. Wat schetst mijn verbazing toen gedurende het zingen er plotseling een flinke, groene GFT container het priesterkoor opgerold werd en men daar de oude bloemen in begon te deponeren. Zittend achter de speeltafel keek ik steeds recht tegen dat ding aan, een weinig inspirerend maar wel vermakelijk detail. In ieder geval keek ik na een kleine 20 minuten wel tegen verse bloemen aan, zo eindigde de toch al fraaie dag nog fleuriger!

Frits Haaze

Humor in de kerk

(en daarbuiten)

De tien geboden van de koorzanger

Uit een oud stukje uit 'Musik und Gottesdienst', ongetwijfeld elders in het Nederlands gepubliceerd, maar nog even vermakelijk, onderstaande tekst; met de aanbeveling ze gecalligrafeerd op te hangen in het repetitie-lokaal, liefst voorzien van karikaturen.

1. *Je moet boven het koor uitzingen! Jouw stem is de beste. Wanneer alle leden zacht zingen, moet jij uit volle borst zingen.*
2. *Je moet bij het zingen de mond niet opendoen! Dat is niet beschaafd. Beweeg je mond zo mogelijk helemaal niet, zoveel duidelijker zal je uitspraak zijn.*
3. *Zet bij het zingen een duister en grimmig gezicht, zo ongeveer als Napoleon na de slag bij Waterloo.*
4. *De koor-repetities zijn slechts voor minder-begaafden. Jij kunt het ook zonder die. Ga er daarom zo weinig mogelijk naar toe. Als je er toch een keer naar toe gaat, kom dan tenminste te laat, men ziet daaruit je genialiteit. Bovendien is het gedistingeerd en het heft je uit boven de gewone koorleden.*
5. *De aanwijzingen en verduidelijkingen van de dirigent zijn natuurlijk slechts voor de andere bestemd. Jij weet dat allemaal al lang beter en je verveelt je dus. Het is goed wanneer je dat door gebaren of halfluide opmerkingen tot uitdrukking brengt.*
6. *Jij hebt het niet nodig om van noten te zingen, want je hebt er recht op dat je partij je afzonderlijk met de piano wordt bijgebracht, en daarmee basta.*
7. *De muziekkartjes hebben een langer leven wanneer je de omslag naar achteren dubbelvouwt, de bladzijden opvouwt of in elkaar rolt en het geheel van tijd tot tijd laat vallen. Bovendien heb je met die muziekboekjes niets te maken; dat is de zorg van je bibliothecaris.*
8. *Verzuim geen enkele gelegenheid om met de mensen naast je te zitten praten. Dat maakt de repetitie levendiger en zodoende kan de dirigent geconcentreerder werken.*
9. *Let er goed op dat je prestaties behoorlijke erkenning vinden. Lever veel kritiek en wijs er vooral op dat het vroeger vanzelfsprekend beter ging.*
10. *Vergeet nooit dat het een bijzondere tegemoetkoming is dat je "überhaupt" bereid bent mee te zingen en dat je ongetwijfeld de ideale koorzanger bent.*